СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 257. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 4-го листопаду 1938. No. 257. Jersey City, N. J., Friday, November 4, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ВИДАЄ ДАЛЬШІ ЗБРОЙНІ ЗАРЯДЖЕННЯ

ВАШИНҐТОН. — Департамент воєнної фльоти зарядив будову нового повітряного корабля „для цілей вишколу, досвіду і розвою" коштом $3,000.000.

Департамент відкрив конкурсові пропозиції на будову трьох нових великих воєнних кораблів. З пропозицій виходить, що будова обійдеться урядові коштом 70 міліонів долярів. Мають це бути кораблі, які не мають уступати в нічому найкращим воєнним кораблям у світі.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ГАЙД ПАРКУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт виїхав з Вашинґтону до свого маєтку в Гайд Парку, Ню Йорк.

Президентові донесли про нашептову кампанію проти Лімена, кандидата Демократичної Партії на уряд ґубернатора стейту Ню Йорк, котрого Рузвелт активно попирає.

КРИТИКУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ СПОСОБИ.

НЮ ЙОРК. — На краєвій конвенції для заграничної торговлі низка бесідників критикувала німецькі способи ведення заграничної торговлі, головно виміну товарів за товари. Конвенція вибрала комісію для вироблення пляну запобігти цьому, щоб Німеччина, набуваючи тут товари дорогою безпосереднього обміну, виставляла їх негайно на продаж у цьому краю.

ЧУЖИНЕЦЬКІ АҐЕНТИ РЕЄСТРУЮТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту ще далі дістає зголошення аґентів чужих урядів і аґенцій згідно з законом, ухваленим на останній сесії конгресу.

Перечислення реєстрації показує, що ці аґенти в Америці представляють 191 чужинецьких начальників.

З ПРОЦЕСУ ЗА ШПИГУНСТВО.

НЮ ЙОРК. — На процесі проти 3 осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини, закидали адвокати оборони, що Ліон Тюру, бувший урядовий аґент та важний свідок прокураторії, домагався від обвинувачених хабаря.

Цей свідок підчас своїх зізнань вязав між іншим шпигунство з німецькими організаціями в Америці.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР.

НЮ ЙОРК. — Заходами нюйорської газети „Дейлі Мирор" відбувся в середу в Мангатен Сентер так званий Український Вечір. Коло 6,000 осіб дісталися до середини, а коло 5,000 осіб мусіли з браку місця завернутися від дверей. Вечір був одною з правильних вистав, які влаштовує згадана ґазета з наміром дати найкращим ґрупам нагоду виступити на Світовій Виставі в 1939 році.

В ґрупах, що взяли участь у виставі цього вечора, були: Український танцюристичний Клюб під проводом Евгена Патрика; Танець України під проводом Володимира Рибки; Український Танковий Кружок під проводом Михайла Ґермана; Український Молодечий Хор з Ню Джерзі й Ню Йорку під проводом Степана Марусевича; Ґрупа „Гаївка" з Озон Парку, Лонг Айленд, під проводом Теофіля Ольшанського.

Ґрупи представляв майстер церемонії Ник Кені, радіовий редактор „Мирора" та предсідник „Фовк Фестивелу".

Всі ґрупи представлялися знаменито й викликали загальне одушевлення.

ПРИЇЗД СЛАВНОГО УКРАЇНСЬКОГО СПІВАКА ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — У середу рано приїхав сюди на англійськім кораблі „Квін Мейрі" широко відомий український оперовий співак Михайло Голинський.

Михайло Голинський відомий як один з найкращих українських співаків. Він співав у ріжних операх у Великій Україні й у Галичині та за границею України.

ЗАКИДАЮТЬ НИЗКУ СХОПЛЕНЬ ОСІБ ТА ВБИВСТВО.

НЮ ЙОРК. — Федеральні аґенти департаменту судівництва кажуть, що їм удалося попасти на сліди шайки молодих людей, що займалися правильно схоплюванням осіб та вимушуванням викупу від своїх жертв. Як членів шайки арештувано: Дмитра Гулу, Вилієма Якниса і Яна Віргу. Федеральна поліція каже, що вони схопили були кілька осіб та добули від них поважні суми як викуп. Між іншими, каже поліція, вони викрали були будівляного бизнесмена Артура Фріда, зажадали від нього високого викупу, а як його не дістали, вбили його, а потім тіло спалили в печі в Українськім Домі в Ню Йорку.

Арештованих віддано вже стейтовій прокураторії для поставлення їх на суд за схоплення осіб і вбивство.

ДО ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ ЗГОДИ БРАТСТВ

Як Вам уже відомо, 30-го вересня 1938 р. ввійшла в життя злука Згоди Братств з Українським Народним Союзом. Тимсамим, починаючи від 1-го жовтня, Ви стали членом найбільшої української запомогової орґанізації, У. Н. Союзу.

Вас принято в ряди організації, яка начисляє тепер понад 32 тисячі членів і має понад 5 міліонів долярів маєтку. Як член У. Н. Союзу, Ви будете користати тепер з тих усіх привілеїв, які У. Н. Союз признає всім своїм членам. Ці привілеї, без порівняння, будуть далеко більші від тих привілеїв, з яких Ви користали, будучи членом Згоди Братств. Та, не зважаючи на ті збільшеві привілеї, Ви не будете платити вищої вкладки. Ваша вкладка останеться та сама, яку Ви досі платили в Згоді Братств.

Згадуючи про те, ми віримо, що Ви потрапите оцінити як слід ті користі, якими Вас наділяє У. Н. Союз, і ту свою оцінку зазначите відповідною працею для дальшої розбудови нам усім спільної орґанізації, У. Н. Союзу.

Ми витаємо Вас у рядах нашого членства, а при тій нагоді звертаємося до Вас з одним проханням. Ми певні, що Ви маєте знайомих, маєте приятелів, які ще не є членами У. Н. Союзу. Ми певні, що й серед Вашої ближчої родини знайдуться такі, що ще не належать до У. Н. Союзу. ОТЖЕ ПРИЄДНАЙТЕ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗУ. Приложіть своїх рук, своєї праці до того, щоб наша Союзова родина щораз більше кріпшала й зростала в силу.

ЗА ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. Н. СОЮЗУ:

М. МУРАШКО, головний предсідник. Д. ГАЛИЧИН, головний секретар.

ЕТНОҐРАФІЧНА КАРТА ЗАКАРПАТТЯ.

На основі рішення Німеччини й Італії, проголошеного 2. листопаду ц. р. у Відні, проведено нову південну границю між Закарпаттям і Мадярщиною. Нова границя йде на північ від міст Ужгород і Мукачів, на полудне від міста Севлюш аж до пункту, де стрічаються границі Закарпаття, Румунії й Мадярщини.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД У ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

Коли сотки людей ждали на поїзди на стації підземної залізниці Бі-Ем-Ті на Ґренд Стріті у Бруклині у вівторок, коло 5 години зполудня, два злодії напали на 35-літнього Джеймса МекІнтоша в умивальні залізниці та зажадали від нього грошей, а як він не захотів їх віддати, постріляли його й утекли. Ранений у плече МекІнтош заволікся до аптики над стацією, казав собі завинути рану й повідомив поліцію.

ПАЧКУВАЛА ОПІЙ У ҐУДЗИКАХ.

Лондонська поліція стала від якогсь часу пильно обсервувати одну дуже елеґантну й гарну вірменку, яка відбувала часті подорожі між Лондоном, Кале і Парижем. Вірменка перебувала постійно в найелеґантнішім товаристві і мала при собі завжди більшу готівкку. Обсервація поліції довела до дуже цікавих вислідів. Виявилося, що ця красуня пачкувала опій. Ще цікавішим був факт, що опій пачкувала вона в ґудзиках костюму.

ПІВТОРА РОКУ АРЕШТУ ЗА ПОБИТТЯ ЖІНКИ.

Городський суддя в Зборові засудив недавно на півтора року безоглядного арешту Йосифа Николишина з Харбурної за те, що Николишин вибив по лиці свою жінку Євдокію. Николишин апелював і золочівський суд як апеляційний змінив присуд І. інстанції на гривну у квоті 100 злотих.

БЕЗБОЖНИЦТВО ЯК „НАУКА".

Починаючи від 1939 року, в СССР впровадять у всіх школах „науку" безбожництва. В звязку з цим „Педаґоґічний інститут для підготови вчителів безбожництва" укладає лісти викладачів цієї „науки". Одночасно донедавна антирелігійне видавництво в Москві видало збірку карикатур на Бога і визначніших християнських святих.

НАСЛІДКИ ТЕРОРУ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Знавець внутрішньої ситуації в СССР, французький ґенерал Нісель, оголосив у французькій пресі статтю про збройні сили СССР. В статті подає автор табелю втрат червоної армії впродовж останніх двох літ внаслідок терору. Отож з 5 маршалів, що їх мала советська армія тому 2 роки, розстріляно 2, з 15 командантів армії згинуло 12, а з 57 начальників корпусу розстріляно 43, з 186 командантів дивізій розстріляно 122, з 16 політичних комісарів армії розстріляно 14.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЛІМЕНА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський посадник Ля Ґвардія, котрого становище в теперішніх стейтових виборах було досі тайною, нарешті заявився за кандидатуру Лімена на уряд ґубернатора стейту.

Томас Е. Дюї, кандидат Републиканської Партії на уряд ґубернатора, закидав у своїй промові, виголошеній у Бронксі, що ґубернатор Лімен не робив нічого, щоб знизити оплату за електричу силу й світло.

РОЗШАРПАЛИ ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Навіть Ужгород попав у мадярські руки.

ВІДЕНЬ. — Представники Німеччини й Італії видали свій остаточний засуд, яким приділено до Мадярщини багато територій зо Словаччини і Закарпатської України. Закарпатська Україна втратила всю свою плодючу частину, враз з усіми головними містами, це є Кошицями, Мукачевом і столицею Закарпаття, Ужгородом. Залишилися для Закарпатської України тільки гористі, неплодючі околиці, з малими селами. Закарпатська Україна відтепер не матиме навіть залізничого получення з рештою Чехословаччини, а то тому, що одиноке залізниче получення забрала Мадярщина.

Таке то „самовизначення".

На основі перепису населення в 1930 році Ужгород мав усього 26% мадярів, а поверх 40% українців. Решту творили інші національності, як жиди, чехи і словаки. Мукачів мав 58% українців і 18% мадярів. Проте тепер ті міста, враз з чисто українськими околицями, які мали ще більший відсоток українського населення, припали мадярам. Як доносять чужі кореспонденти, українці завзято боролися, щоб дістати ті міста, але програли, тому, що за мадярами виразно стояла Італія. Німеччина мусіла уступити, щоб не зражувати собі Італії й Мадярщини.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ.

ПРАГА. — Хоч усі зацікавлені в тій справі сторони заздалегідь згодилися приняти вцілості вирішення Німеччини й Італії в чехословацьким і мадярськім спорі, то проте чехословацький уряд тихо запротестував проти того несправедливого вирішення. Українські і словацькі ґазети приняли це рішення з болем, а чеські — апатично. Останні говорять, що осталі території Закарпаття такі вбогі, що вони готові стати тягаром для решти республики.

МАДЯРИ РАДІЮТЬ.

БУДАПЕШТ. — На вістку про вирішення у Відні мадяри стали по всім краю справляти голосні торжества і почали вибухово радіти. Вони вважають це своєю повною перемогою, хоч заразом говорять, що їх домагання ще не вповні задоволені, і що вони будуть далі домагатися цілого Закарпаття та спільних границь з Польщею. Юрби мадярського народу вдавалися по черзі до німецького, до польського та до італійського консуляту і там справляли овації консулям згаданих держав. Найбільшу овацію справили італійському консулеві і Мусолінієві, якого великий образ несли перед собою. Польський консуль сказав до юрби, що Польща далі хоче сусідувати з мадярами. Признані території мадяри зачнуть окупувати наступної суботи і ступнево займуть їх до чергового четверга.

ПОЛЬСЬКИМ ГІЄНАМ І ЦЬОГО МАЛО.

ВАРШАВА. — Польські ґазети висказують своє незадоволення, що їх пропозиції віддати ціле Закарпаття мадярам у Відні не взяли під увагу. Всежтаки польські ґазети висказують радість, що мадярам припали бодай усі більші міста. Заразом урядові польські ґазети заповідають, що справа Закарпаття ще таки в цілості не вирішена. Бо дотепер вирішили тільки евноґрафічне питання, а опісля прийде на чергу політичне й економічне. Тоді ціле Закарпаття припаде мадярам, говорять вони. Бо передівсім границь автономної закарпатської одиниці Польща не заґарантує, а хто буде тоді її обороняти, коли вона навіть не має залізничого получення з рештою Чехословаччини? Далі прийде на чергу економічне питання, в якому викажеться, що Закарпаття не всилі себе виживити і тому мусітиме влучитися до Мадярщини, з якою воно звязане економічно.

ПОЛЬСЬКІ ТЕРОРИСТИ ПРАЦЮЮТЬ НА ЗАКАРПАТТІ.

ПРАГА. — Чехословацький урядовий комунікат говорить, що з польської сторони перейшли в Закарпатську Україну 150 польських терористів, щоб викликувати там заколот і повстання. На гурт тих терористів, зложений з 30 осіб, попав відділ закарпатської жандармерії. Між ними вивязалася боротьба, в якій згинули два закарпатські пограничні сторожі й ранено двох жандармів.

ІТАЛІЙЦІ ПОХВАЛЮЮТЬ РІШЕННЯ.

РИМ. — „Голосник Мусолінія", Вірджініо Ґайда, помістив статтю, в якій похваляє рішення у Відні та говорить, що тим рішенням мадяри дістали всі свої основні жадання.

РАТИФІКАЦІЯ АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ЛОНДОН. — В англійськім парляменті ратифіковано англійсько-італійський договір, який між двома названими краями установляє миролюбні відносини. Не звертаючи уваги на критику, за ратифікацію голосувала переважна більшість послів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РІШЕНА ДОЛЯ

Німеччина й Італія проголосили своє рішення долі Закарпаття. Рішення запало правдоподібно давніше, але проголошено його врочисто в палаті Белведері у Відні в середу вечором.

Рішення задержує „Карпатську Русь" як автономну частину Чехословаччини. Значить, польсько-мадярські пляни розібрати Закарпаття, щоб мати спільну границю, не здійснилися.

Цю автономну державу Закарпаття значно обкроєно на користь Мадярщини. Українцям осталася лише північна частина без великих міст, без залізничих шляхів, назагал невроджайні гірські околиці. Найбільше місто, що його оставлено українцям, це Севлюш, котре при останнім переписі не мало й 10,000 мешканців.

Нова границя не відповідає зовсім етнографічній границі. Себто, при накресленні нової границі не брано під увагу факту, що такою границею забирається під Мадярщину околиці, в котрих мадяри становлять лише незначну частину населення. До Мадярщини відійшли поважні простори землі, заселені більшістю немадярів.

Найкраще це видно на столиці Закарпаття, Ужгороді. За останнім переписом населення, в тому місті українці, що правда, не становили більшости, але вони були найбільшою національною групою, бо мали близько 41 процентів населення. Цей перепис був у році 1930, а від того часу розмірне число українців Ужгороду певно не зменшилося, але зросло, і можливо, що нині українці там мають уже справжню більшість. Не зважаючи на те, Ужгород віддано Мадярщині, хоч у місті за цим останнім переписом було лише несповна 27 процентів мадярів, а від цього перепису розмірно число мадярів певно не зростало, але зменшалося. До того за мадяри уходили там певно не мадяри по расі, але люди немадярських рас, ріжного роду мадярони, що в однаковий спосіб вязали свої інтереси з пануванням мадярської нації.

Ще гірше нарушено принцип самовизначення через віддання Мадярщині округи Мукачева, де при останнім переписі була рішуча більшість українців, що сягала до 56%, себто майже дві третини, а де за мадярів не записалося при останнім переписі на кожну сотку навіть 20 осіб.

Коротко кажучи, Закарпаття, на основі цього рішення, це автономна країна незаможних гірських околиць, позбавлених торговельних, культурних і комунікаційних осередків. Рішення засуджує Закарпаття на економічне, культурне й політичне ниділля.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА

Радісні величні хвилини пережували вчора, 10 жовтня (в понеділок), українці в Польщі. Та що в Польщі? Певно на цілому світі; всюди там, де гомонить українська мова, де живе хочби іскорка національної свідомости, де, притрушене попелом історичних незгодин, жевріє хочби тільки підсвідоме бажання святкувати триюмф української нації.

Хуртовина, що звіялася над середущою Европою в останньому часі, перекинула вже добре запамятану сторінку історії й показала надійний образець: Великого Сподівання. На блеск тієї картини засвітилися палким вогнем очі кожного українця, задріжали нерви, зрошуючи обличчя самохітними сльозами радости й остраху. В серці й мізку кожного українця зявилася велика оживляюча надія; кожний відчув достойність української нації.

Цеж на крилах воздушної хвилі прийшла чарівна вістка: Закарпатська Українська Держава. Тієї частини, що її ми звикли були безнадійно гласкати ласкавим теплим словом, як людину, що їй чорний кінець у вічі зазирає. Цеж сталася в українському організмі переміна, що відроджена й оживлена частина пророчить світлий день Воскресення України. Рознеслися величні мрії про здійснювання казки про сплячу царівну. Це в нагороду за кільказенну тривогу й непевність; це вимовний доказ перед нашими очима, що кожна частина важна, що кожна може започаткувати велике діло, але те діло може заіснувати тільки на рідній землі. Це дар за органічну працю прирінченого народу на всіх царинах, працю, що своїм подихом зрушила карпатські звори та оживила гірських орлів духом хотіння, вірою в силу й невідхильність історичного присуду.

І може ще посиляться відклики від того присуду; може ще по кутках, чи і явно, почуємо недозволену критику того присуду; та всеж таки він став духовою передишкою у важких змаганнях нації з пекольними силами зависти й страху сусідів; він став товчком до викресання ще більшої напруги в тому напрямі, щоб над Україною засяла невгасальна зоря величи й могутности.

Невимовне зворушення опанувало всіх нас, а заразом тремтіння на згадку чорних зазіхань. Ті, що кржного дня говорять про страшну кривду, заподіяну великодержавами зприводу відлучення невеличної заользанської землі і радіють із направи тієї кривди по 20 літах; ті, що сотками років знущалися над нашими прикарпатськими верховинцями, відріряючи їм рідне обличчя та переводячи їх на нуждарів — для свого багатства й розтратности — закричали в один голос: хочемо спільної межі з собою, межі, що має заорати шматок тіла України. І наставилися на цей шматок з кігтями й гострими зубами, бо „не сміє станути за Карпатами виленгарня українізму". Ми повинні зникнути з лиця землі тому, що хтось нас боїться; хоч боязка дитина розумніша, бо з перестраху... втікає від лячного предмету.

Тому, коли українські серця, обєднуються в той час у піднесеній молитві, то заразом тремтять перед завтрішнім днем, бо покищо не бачать інакше допомоги пробудженій частині України, як тільки духом, як тільки найгарячішим бажанням. І якщоб саме бажання вистарчало, то воно таке сильне, що від нього всі ворожі сили розлетілись би.

Наслухують радія інтелігентні по домах і селяни по читальнях, розривають собі часописи, що вспіли дійти до рук перед цензурою, нашіптують собі взаємно те, що як невідхильне прийдешнє наповняє їхні груди. Горить освітлений святоюрський собор, палахкотять у ньому світла, а серця народу горять таким полумям бажання, що від нього мусить розпрянути струснутись воля закарпатців і стати Чином, що як твердий непорушний стовп зарисовує принайменше одну межу Соборної України. Ніколи ще нарід так скуплено не співав гимну-молитви „Боже Великий". А відруховий похід у Львові з юрської гори під мадярський консулят вийшов як самозрозумілий вияв однозгідности думки.

В таку світляну хвилину годі напускати тінь зневіри. Але якщоб чорні сили світу забажали від нас іще раз і ще одної жертви, то глибока віра в нерушимість українського Духа повинна нам дати силу мужної видержливости й охоту найбільшої жертвенної відданости для справи, що мусить бути найяснішим дороговказом для кожного українця.

Львів, 11/X. 1938.

Лев Ясінчук.

„ПРИЯТЕЛІ" УКРАЇНИ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

Не перший рік виходить у Варшаві „Бюлетен Польсько-український", як тижневик, присвячений українським справам. Не таємниця, що цей тижневик видається за польські державні гроші не так для поляків, як для українців. В польській пресі про цей „Бюлетен" майже ніколи нічого не пишеться, голосу польських „українофілів" з „Бюлетену" ніде не чути. Але для „оброблення" деяких наївних українців тижневик пана Влодзімежа Бончковського дуже зручно редагується. Тут знайдете й критику польської урядової політики „на кресах", тут і переклади з українських поетів польською мовою, також подається огляд українського економічного та культурно-політичного життя.

„Бюлетен" рішучо і безкомпромісово обстоює „самостійну українську державу над Дніпром". Які кордони буде мати та держава, про це „Бюлетен" мудро мовчить. В кожнім разі, редактор „польсько-українського бюлетеню" хоче, щоб майбутня незалежна Україна „над Дніпром" не була великою державою. Пан Бончковскі пише в „Бюлетені" з 2. жовтня 1938 року, що та Україна має бути „державою середньої величини". Це дуже цінна заява. Францію з її 40 міліонами людности ми звикли вважати за великодержаву. Теперішня Польща зо своїми 33 міліонами населення (більше як третина цього числа — неполяки) має претенсії на великодержавність („моцарствовосць"). Очевидячки, та Україна „середньої величини" уявляється польському „українофілові" в кожнім разі меншою ніж Польща.

Щоб українці, боронь Боже, не дійшли до думки, що Україна буде, мусить бути великодержавою, з границями від карпатських гір і до Кавказу, наші польські „приятелі" вже тепер намагаються ріжним способом ту Україну вкоротити. На сході, за Доном, вони хотілиб мати якусь фантастичну „козакію", щоб нащадки запорозьких козаків на Кубанщині не прилучилися до Великої України. Загарбавши великі простори української землі на заході, польські імперіялісти не миряться з думкою, що ці землі доведеться таки віддати їх законному господареві — українському народові.

Найвиразніше бачимо „щирість" польських „приятелів" щодо України в такій малій, на перший погляд справі, як Закарпатська Україна. Польський „Бюлетен" хотів би, щоб Словаччина відділилася від Чехії і прилучилася до Угорщини. Польські журналісти потішають словаків майбутньою автономією в межах Угорщини та ще тим, що словакам не буде страшна мадяризація, бо вони, мовляв, національно свідомі. Всю цю софістику „Бюлетен" розводить на те, щоб довести до спільної польсько-угорської границі. Як же доказати, що також українське Закарпаття має піти під мадярське панування? Тут „Бюлетен" пускає перед очі наївних читачів такого „жука":

„Українці не роблять назагал ілюзій з того, що прилучення Закарпатської України до Угорщини булоб майже однозначне з її далекойдучою мадяризацією, і в кожнім разі означалоб ліквідацію дотеперішних форм національного життя і знеможливлення їх творення в будучності".

Сказавши просто, польський тижневик визнає, що в Угорщині українцям загрожувалаб неминуча національна смерть. „Бюлетен" не хоче признатися, що ліквідацію українців за Карпатами він уважає за вигідну і для Польщі. Ні, поляки йдуть так далеко, що відважуються твердити, що залишення закарпатських українців на поід мадярам є в інтересі утворення „української держави над Дніпром". Хід польської думки такий: спільний польсько-угорський кордон підсилював би протисоветський бльок в середущій та в східній Европі. Українці щоби притягнути на свій бік поляків й мадярів, повинні пожертвувати Польщі свої західні землі, а Угорщині Закарпаття, бо тільки при цій умові поляки й мадяри поможуть українцям будувати „незалежну державу над Дніпром".

На ці ласкаві слова польської новочасної сирени може бути лиш одна відповідь: знаємо, панове, чому вам так, очі коле українське Закарпаття. Польща боїться, що на тій частині української землі нарешті утворяться нормальне, вільне національне життя. Поляки бояться „заразного прикладу" для українців під польським ярмом. З цього випливає, що польські деклямації про українську державу „над Дніпром" пусті слова, обчислені на простаків. Навіть маленької автономної Закарпатської України поляки так злякалися, що проливають українську кров на вулицях Львова, кров людей, що висловили свої симпатії до українського руху на Закарпатті. Чи можеж така Польща бажати собі утворення незалежної України над Дніпром, коли вона з жахом дивиться на зародок автономного устрою в Закарпатській Україні?

Панам редакторам „Польсько - українського бюлетеню" можемо порадити, щоб вони вже нарешті перестали вважати українців за якихсь недотеп, що не бачать польських хитрощів. А про „українофільство" польських панів із „Бюлетеню" можнаб сказати відомим реченням:

„Рятуй нас, Боже, від таких приятелів, а вже з ворогами ми дамо собі раду самі".

Д. М.

Карель Чапек.

КИЛИМ ІЗ ПТАХАМИ

(4)

Чуєте, я з тих сходів зіхав наче хлопець. Я був би ревів зо злости та жалю, та що я мав робити? І знов я цілий рік ходив до пані Северинової. За той час Аміна ще більше потовстіла і майже зовсім вилисіла. За рік знову пані Занелі вернулася. Тепер я вже зрезигнував і зробив щось таке, чого я, як збирач, повинен би соромитися до смерти: я післав до неї мого товариша, адвоката Бімбаля — він такий ніжний, а має вуси, яким завдячує безмежне довіря жінок — щоби тій поважаній пані давав за той килим із птахами якунебудь розумну суму. Я тим часом ждав далі, схвильований, наче наречений, що маю дістати відповідь. За три години виконився той Бімбаль із хати та втирав собі піт. Ти драбе, кричав на мене, я тебе вдушу! Відкля я до того приходжу, щоби задля тебе три години слухав історії родини Занеліх?! Та щоб ти знав, кричав мстиво, того килима не дістанеш! Сімнадцять Занеліх на Ольшанах перевернулося би в гробі, колиб ця родинна памятка мала прийти до музею! Ісусе Христе, ти мені дав бобу! І з тим лишив мене.

Та знаєте: коли чоловік убє собі щось у голову, то зараз так того не пустить. Коли ж це збирач, то хоч би й треба вбивати. Це колекціонерство то зовсім геройська діяльність. І я рішився, що той килим із птахами попросту вкраду. Насамперед я оглянув собі докладно околицю. Та крамниця пані Северинової є від подвіря, одначе коридор замикають у девятій годині вечором. А я нічого не хотів відчиняти витрихом, бо не вмію. З того коридора йдеться до пивниці. Там можна би сховатися, заки ще замкнуть барак. На подвірю є ще комірка. Колиб дістатися на крівлю тієї комірки, можна би перелізти на сусідне подвіря, що належить до гостинниці, а з гостинниці вже можна дістатися всюди. Отже то було доволі просте, та йшло лише про те, як відчинити вікно крамниці. Задля того я купив собі склярський діямант і вчився на своїх власних вікнах вирізувати шибу.

Слухайте, не думайте, що красти то така легка річ. Це тяжче ніж оперувати простату або виняти з чоловіка нирку. Передовсім тяжко, щоби чоловіка ніхто не бачив. Подруге, треба довго чекати й інші невигоди. А потрете, є при цьому така непевність: чоловік не знає, на що попаде. Кажу вам, що то тяжке й погано плачене ремесло. Колиб я знайшов злодія в моїй хаті, взяв би його за руку та сказав би йому лагідно: „Чоловіченьку, що вам хочеться так мучити. Дивіться, чи не ліпше булоб для вас, колиб ви обкрадали людей інакшим, вигіднішим способом?

Я, самособою, не знаю, як крадуть інші. Та мої досвіди не дуже то великі. Критичного вечора, як то кажуть, я вломився до того дому та скрився на сходах, що вели до певниці. Так про це повідомляло би поліційне звідомлення. В дійсности воно виглядало так, що я пів години крутився по дощі перед брамою, чим може комусь якось упав в око. Вкінці я розпучливо рішився так, як чоловік рішається дати собі вирвати зуб, і ввійшов на коридор. Самособою, я стрінувся з якоюсь наймичкою, що йшла до тієї сусідньої гостинниці по пиво. Щоби її вспокоїти, я пробурмотів, що во на лялечка чи котятко, або щось таке. Це її так налякало, що пустилася втікати. Потім я сховався на тих пивничних сходах. Комірники там тримали відра з попелом і інше хламіття, яке при моїм, так званім вломі поспадало з великим лоскотом. Потім вернулася та наймичка з пивом і схвильовано оповідала сторожеві, що до бараку вліз якийсь чужий чоловік. Одначе той знаменитий муж не хотів вийти та сказав, що то був певно якийсь пяниця, що заблудив по дорозі до гостинниці. Чверть години пізніше, позіхаючи та покашлюючи, замкнув браму і було тихо. Лише десь нагорі голосно хлипала якась наймичка — то цікаве, як ті наймички дуже плачуть, певно нарікала. Мене почало морозити, а крім того там так чути було якимсь квасом і плісню. Я став мацати довкола себе, одначе все, чого я торкнувся, було якесь слизьке. (Дальше буде).

З ДНЯ

ПОЛЬСЬКЕ ШМАТАЛАЙСТВО.

Телеґрами з тих українських земель, що мали прокляття попасти під панування модерних варварів, поляків, в останніх днях дуже сумні. Польська армія, узброєна в кріси, гармати, скоростріли, ґази та всякого роду іншу зброю, „помисується" на українськім населенні, яка то вона „відважна"! Сунуть розгукані „рицежи" на українське безборонне село і радіють у своїх „шляхетських" серцях, коли селянські жінки, старці і діти перелякані втікають перед ними що сили десь у ліс, чи в гори. А коли не можуть утекти, то являються перед ними тремтячи зо страху й з наповненими жахом очима.

ПОЛЬСЬКЕ „РИЦЕРСТВО".

А польський вояк, узброєний по зуби, радіє в своїм серці, мовляв: „Дивіть, як вони нас бояться!"

Так, польський „героїзм" здатний тільки на те, щоб знущатися над безборонним населенням, над жінками, старцями, дітьми, які нікому нічого не завинили, які від світу бажають тільки одного: дрібки спокою, щоб можна було управляти святу землю і її плодами не лише себе кормити, але й цілу зграю чужих галапасів.

І нападають польські „хоробрі" вояки на те безборонне населення, скликають його на середину села чи містечка і по черзі починають усіх тяжко бити буками, піхвами від шабель, або прикладами від крісів. І стогне невинний український нарід з болю і захлипується власною кровю. А новітні варвари радіють; їх серця наповнені невимовною радістю, що, мовляв, вони можуть катувати людей, скільки хочуть, а з боку катованих не грозить їм найменша небезпека. Так, у таких випадках польська „шляхетність" не знає меж.

ТА ІНАКШЕ З ТИМИ, ЩО МАЮТЬ СИЛУ.

Та хто в часі війни мав нагоду бути в Ріднім Краю, той пригадує собі інші сцени. Той пригадує собі, як ті „рицежи" втікали перед Українською Армією, що розпочала чортківську офензиву. Важко було тоді знайти тих „рицежів". Вони появилися щойно тоді, коли українцям не стало набоїв. Втікали також польські „рицежи" перед кавалерією Буденного. Так втікали, що шапки губили...

Але тоді вони мали перед собою узброєних людей. То було „що іннеґо". Зате тепер вони мають перед собою переляканих на смерть безборонних жінок, старців і дітей. Тепер їм небезпека не грозить. Отож чому не погуляти? Чому не дати волі свому „рицерському" поривові? Чому не бити безборонних так, щоб їм з уст струмочками спливала кров? Чому не нищити їх хат, будинків та цілого дорібку? Та цеж так гарно для польського „героя" дивитися, як безборонна жінка в німім закаменінні дивиться, як той дорібок, запопадливо і мозольно складаний ціле життя, йде з вогнем. Терпіння безборонної жінки справляє садистичну насолоду польському „шляхетному" серцю. Чомуж тоді не вчинити собі тої насолоди? Адже чоловік жиє на те, щоб радіти!

ХТО ТАКІ ПОЛЯКИ?

І подумати тільки, хто такі поляки. Що вони за одні? Цеж маленький і мізерненький собі народець. Їх буде щось поверх двацять міліонів. І замешкують вони піскові території, які не творять багатства ні наверха, ні не мають їх унутрі.

І цей маленький, мізерненький народець, який властиво повинен у себе плекати велику пошану до трудолюбности і промисловости, як це роблять швайцарці, а також повинен плекати почуття ощадности і матеріяльної скромности, як це роблять шотляндці, — цей паршивенький народець плекає в себе почуття бути, почуття „застав сен, а постав сен", почуття „шляхціц на заґродзе рувни воєводзе". Цей паршивенький народець, замісць того, щоб шукати приязни серед своїх сусідів, провокує їх усіх, пробує їх поневолювати, ображати їхні найсвятіші почування, а навіть нищити.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ПОЛЬЩІ?

Зрозуміло, що та бутність поляків витискає з себе такий бандитський уряд, який переводить „пацифікації" та катує цивільне безборонне населення. Та, фактично, той польський уряд і ціла державна структура Польщі дуже слаба. Вона побудована на глиняних ногах. І найменше потручення може обернути ту будову в руїну.

Бо армія це ще не все. Армія має справжню силу тільки тоді, коли за нею є цілий нарід, і то чесний, працьовитий, ощадний і заможний нарід. Армія представляє силу лиш тоді, коли вояки горять великими ідеями і знають, що йдуть на смерть в імя чогось величнього, а не в імя розбою.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ.

А цих великих ідей у польській армії нема. Вона знає, що живе для розбою, і хоч нині фактично ще нема війни, то вона вже тепер, у мирних часах, займається розбоєм, „пацифікуючи" безборонні українські села.

Крім того все польське населення є здеморалізоване. Та частина польських громадян, яка щось продукує, щось творить, знаходиться в погорді польської правлячої касти. Ми добре памятаємо, як минулого року польські селяни викликували повстання проти власного уряду і в тім повстанні згинули 500 польських селян. Також знаємо добре, що більшість польського населення незадоволена з нинішнього режіму; майже всі польські політичні партії, з винятком державної та деяких чужих, угодовецьких, рішили не брати участи в надходячих виборах.

Польська суспільність розколена, розсварена. Бо такий є на світі закон, що злодії найскорше сваряться над розділом добичі. Польща нині слаба держава. Переводячи „пацифікації" на українських землях, вона грається з вогнем. Вона провокує українське населення до чину, провокує його до такої роботи, яку воно повинно було зробити вже давно...

УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГРОМАДА, ТОВАРИСТВА, ЖІНОЧІ КРУЖКИ, МОЛОДЕЧІ КЛЮБИ, УКРАЇНСЬКА ШКОЛА І МІСЦЕВИЙ ХОР

:—::—: відсвяткують :—::—:

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

136 ARLINGTON ST., BOSTON, MASS.

Рано в 10. год. в церкві Богослуження і Панахида за погиблих У. С. С. **Пополудні в 4. годині святочний концерт в церковній галі.** Запрохуємо місцевих і позамісцевих українців до участи. СЛАВА УКРАЇНІ! 257

Український Центральний Комітет.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулися 22-го жовтня 1938 року в головній канцелярії У. Н. Союзу під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Сиձі, Н. Дж.

На зборах були присутні: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний рекордовий секретар Д. Галичин і головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив наради в 10-тій годині рано та предложив для полагодження і вирішення отсі справи:

Купно бондів. Постановлено закупити такі бонди: Юнайтед Стейтс Трежюрі 2½% за $175,000; Мішиґен Консолідейтед Ґез Ко., 4% за $195,000; Ґолф Стейтс Ютілітіс 4% за $61,360; Огайо Повер Ко., 3¼% за $5,075.

Продаж бондів. Рішено продати отсі бонди: Дітройт Сити Ґез 6% за $52,500, за які заплачено $49,850; Ню Йорк Стім Корп., 3½% за $61,975.20, за які заплачено $62,000; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2½% за $102,320.31, за які заплачено $100,000; Індіянополіс Повер енд Лайт 3¾% за $19,027.80, за які заплачено $18,000; Пасифік Ґез енд Електрік 3½% за $41,334, за які заплачено $40,941.25; Толідо Едісон Ко., 3½% за $32,827.20, за які заплачено $32,480; Вестчестер Лайтінґ Ко., 3½% за $25,958.72, за які заплачено $25,562.50; Бофало Дженерел Електрік Ко., 4½% за $14,457.30, за якік заплачено $14,430.

Морґеджі. Рішено уділити перший морґедж у сумі $7,000 на реальність Т. Кушніра, 20 Вудсон евеню, Джерзі Сити, Н. Дж. Також постановлено інвестувати $37,099.76 у забезпечених і державою запоручених морґеджах.

Перебрання реальностей на власність У. Н. Союзу. За неплачення міського податку та відсотків від морґеджу рішено перебрати на власність організації реальність під ч. 63 Тенефлай Ровд, Енґелвуд, Н. Дж., на якій був морґедж у сумі $8,740.58, і реальність під ч. 208 Ворен Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж., Анни Гончар і Івана Корчака, на якій то реальності був морґедж у сумі $7,000.

Продаж реальностей. Рішено продати перебрану реальність під ч. 63 Тенефлай Ровд, Енґелвуд, Н. Дж., за $8,600 готівкою.

Злука Згоди Братств з У. Н. Союзом. Стверджено, що злука Згоди Братств з У. Н. Союзом увійшла в життя з днем 30-го вересня 1938 р. Всі правосильні члени Згоди Братств по присланні своїх теперішніх грамот до головної канцелярії У. Н. Союзу отримають грамоти, видані У. Н. Союзом. З днем 1-го листопаду кожний бувший правосильний член Згоди Братств є обовязаний платити вже вкладки до каси У. Н. Союзу за посередництвом своїх відділів.

Справа оборони Закарпатської України. Головний предсідник переповів коротко, що зроблено заходами У. Н. Союзу в справі оборони прав нашого народу на Закарпатті. Крім висилки численних телеграм до урядів великих держав У. Н. Союз має також свого представника в Европі, який веде відповідну акцію при помочі радія, преси, переговорів та предкладувань моморіялів офіційним чинникам ріжних держав у справі Закарпаття.

Збори закінчено в 6-тій годині ввечір.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

УВАГА! — НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

ЗА ПОЧИНОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ МІСТА НЮАРКУ

:—::—: буде відсвяткована :—::—:

20-ЛІТНЯ РІЧНИЦЯ СВІТЛОГО ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В УКР. ГАЛИ, 59 BEACON ST.,У ГОДИНІ 2:30 ПОПОЛ.

Українці! Памятаймо, що тепер цілий світ звернув свої очі на українську справу. Тому мусимо себе всюди гідно репрезентувати. Не сміє нікого з нас бракнути на цім торжественнім святі. 257

Укр. Центральна Рада.

УВАГА! УКРАЇНЦІ В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.! УВАГА!

СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ

при співучасти всіх Українських Національних Орґанізацій міста Джерзі Сити

:—::—: відбудеться :—::—:

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В ГАЛІ У. Н. ДОМУ, 181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J.

Початок 7. ввечір. —::— **Вступ вільний.**

Шановна Українська Громадо! Свято зачнеться **поминальною панахидою** за погиблих героїв Української Армії. Відслужить **о. совітник В. Лотович.** Підчас панахиди члени О. Ч. Січи з Джерзі Сити і з Ню Йорку віддадуть при могилі належну почесну прислугу борцям за волю. Свято кінчиться на гали У. Н. Дому **прегарним концертом.** В програму концерту входять хоральні точки під орудою дириґ. В. Ґели. Дует, скрипка-пяно, п. і панна Дмитрів. Деклямації і Реферати в анґлійській і українській мовах.

Проситься Українське Громадянство прибути до церкви на панахиду, а також на концерт до галі. Хай Ваша присутність звеличає память борців Української Армії. 257

Уряд Центрального Комітету.

УКРАЇНКИ Й УКРАЇНЦІ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ЧЕСТЕР, БРИДЖПОРТУ, КОТСВИЛ, КЛИФТОН ГАЙТС, ФІНІКСВИЛ, КЕМДЕН, ВІЛЯМСТАВН І ОКОЛИЦЬ!

ПОВІДОМЛЯЄМО ВАС, ЩО

В НЕДІЛЮ, 6. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 6, 1938)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 849 НОРТ ФРЕНКЛИН УЛИЦЯ, В ГОДИНІ СЕМІЙ ВЕЧОРОМ, ВЛАШТОВУЄТЬСЯ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

У 20. РІЧНИЦЮ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ НА ЗАХІДНІХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ, з багатою програмою.

До участи в програмі Свята запрошені всі хорові і музичні товариства, як і поодинокі музичні і співучі сили міста Філядельфії. Дотепер зголосили свою участь в програмі Свята: Хор ім. Кошиця, Козацький Хор, Українська Банда (дута орхестра) під проводом проф. Ф. Дубаса, пані Анна Мельник і п. Теодор Свистун зі сольовими співами, піяністка Марійка Кісь, панна Оля Кінаш з деклямацією. Святочні промови.

Українки й Українці. По світовій війні на руїнах колись могутньої австрійської монархії на Західніх Землях України в боротьбі відродилась Українська Держава, якій через захланність сусідів, поляків, москалів і румунів, не вдалось закріпити свого існування. Одначе від 1918. року дотепер боротьба за закріплення Української Держави не перестала. Таке закріплення може наступити, всі наші люди зуміють одностайно виступати в обороні своїх прав. Тому дуже важним є, щоб ми всі тепер були обєднані одним стремлінням, одною думкою. В такім обєднанім настрою святкуймо 20. річницю Відродження Української Держави

Брати і Сестри! Всі беріть участь у Святі Української Держави.

Святом проводять ветерани Української Армії, згуртовані у Стрілецький Гурток ч. 1. Вся користь зо Свята піде інвалідам Укр. Армії.

Всі товариства, що мають українські прапори, просимо зголоситися до впорядчиків підчас Свята. 257

БУДЕ БИТИСЯ ДАЛІ.

Чянг-Кай-Шек, начальник китайських війсь, каже, що, не зважаючи на останні невдачі китайських армій, він воює далі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Г., Гайтсдейл, Па. — Пишете, що ми дотепер не маємо держави тому, що внас є багато „хрунів", які продаються „за кусень ковбаси". Можливо. Та всетаки Ви робите поважну помилку, коли думаєте, що кожний, хто не думає так як Ви і не належить до тої політичної партії, що Ви, вже мусить бути „хрунь". Демократична система вимагає більш ніж одної політичної партії. Одна політична партія означає диктатуру.

———o———

А. Х., Ню Йорк, Н. Й. Цього роду збірок, коли вони не переслані через Обєднання, не проголошуємо.

———o———

Й. К., Дітройт, Міш. — Ваша думка, щоб разом на один день скликати протестаційні віча, то вони матимуть успіх, є дуже добра і Ви, коли не помиляємося, вже раз у тій справі містили у нас допис. Цю справу дискутують наші центральні установи. Вона має ті прикрі сторони, що є багато місцевостей, які не мають місцевих бесідників. А тих бесідників, що є в більших осередках, не вистане для всіх. Як Ви читали в відозві Обєднання, воно стануло саме на такому становищі, щоби по можности всі справляли протести одного дня.

———o———

В. М., Філядельфія, Па. — Ми дістали вже один допис у справі Каледжу в Стемфорді і цей допис буде небавом поміщений. Супроти цього Ваш допис відпадає.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМІЧ МАЛА В ДІЛАХ ПОЖИТОЧНІША, НІЖ ВЕЛИКА НА СЛОВАХ.

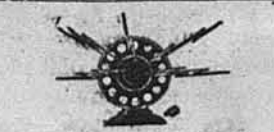
Ми, нижче підписані виходці з рідних земель України, хочемо висказати свою думку та зложити жертву на закріплення і загосподарування української влади на Закарпатті. Наша думка така, що всі ми повинні прийти з грошевою підмогою нашій молодій автономній державі і зложити на ту ціль дар, або дати безпроцентову позичку на розбудову кооперативного промислу й торговлі Закарпаття. Бо промисл і торговля це корм і кров нації. А всі ми добре знаємо, в чиїх руках сьогодня знаходиться промисл і торговля в Закарпатській Україні.

Така помоч буде варт більше, ніж деякі голословні слова, що їх пишеться нині в пресі й виговорюється на вічах.

Микола Сукар, Пилип Савчук, Бруклин, Н. Й.

НАЙКРАЩИЙ МАЙДАН І НАЙКРАЩА ВУЛИЦЯ НА СВІТІ.

Деякі лондонські часописи займалися недавно справою, який майдан і яка вулиця на світі найкращі. І дійшли до переконання, що найкращим є майдан деля Конкорд у Парижі, а найкращою вулицею на світі є Елізейські поля у столиці Франції.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНЬКІ ВИБОРЧІ ПРОМОВИ НА РАДІО В НЮ ЙОРКУ.

Представники Безпартійного Комітету для Вибору Томаса Е. Дуї ґубернатором стейту Ню Йорку будуть промовляти в справі цього вибору по українськи зо стації WHOM у Ню Йорку, 1450 Кс., в суботу, 5. листопаду, й в неділю, 6. листопаду, кожного разу від 7. год. до 7:15 вечором.

———o———

УКРАЇНСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА В ПИТСБУРҐУ.

Наступна українська радіова програма буде розіслана в найближчу неділю, 6. листопаду, від 2:10 до 2:45 P. M. (EST) з радіостації WHJB, Penn Albert Hotel, Greensburg.

У програмі візьме участь орхестра добр. Січки й добр. Тимочка з Вудсрона, Норт Сайд Питсбурґ, та будуть промовляти бесідники Републиканської й Демократичної Партії про вибори. В справах оголошень ювилеїв подружого життя, шлюбів, уродин або інших подібних родинних оказій проситься голоситись до аранжера Української Радіогодини: Mr. Nick Arseny, 854 N. Lincoln Ave., N. S. Pittsburgh, Pa., або просто до: Ukrainian Radio Hour, Greensburg, Penn Albert Hotel.

———o———

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАГРАМА В КЛІВЛЕНДІ, О.

Заходом Української Гр.-Кат. Церкви св. Петра і Павла буде передане „Листопадове Свято" через Радіо W. H. K., 1390 Кс. в неділю, 6. листопаду, від год. 12:15 до 12:45. На радіо виступає міш. хор під управою диригента В. Шостачка. Соля, дуети, Музика під управою о. В. Миренькова.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Демократичний похід і масове віче.

Дня 7-го листопаду ц.р. відбудеться в год. 8:30 вечором, в салі Українського Народнього Дому під ч. 217 Іст 6 вул. в Ню Йорку масове передвиборче віче, влаштоване на честь асемблімена Степана Яреми. Перед вічем буде влаштована автомобільна і піша парада вулицями 8-го дистрикту аж до вічевої салі. На вічу будуть промовляти кандидати на міські і стейтові уряди.

Просимо всіх тих, що мають автомобілі, взяти в тій параді участь. Обовязком усіх українців є взяти якнайчисленнійшу участь у тих парадах, щоб тим заманіфестувати перед своїм дистриктом велику популярність нашого кандидата Степана Яреми, а також нашу силу.

Степан Ярема на уряді асемблімена вприводжує трьох літ здобув собі добрий рекорд на службі для суспільности, зокрема для свого дистрикту, а також здобув собі признання серед американських політичних кол.

Ми, українці, повинні бути горді з того, що один зпоміж нас вибивається на високе становище та здобуває тим признання не лише для себе, але й для нас усіх.

Ми повинні в тому напрямку дати нашому асемблімєнові якнайбільшу піддержку. Бо його противники не сплять. Вони завзято працюють, щоби повалити його, та на його місце всадити якогось свого чоловіка.

Тому всі, як один, на похід і на віче!

Іван Слободян, виборчий завідувач.

СОВЄТСЬКІ МОВЧАЛЬНИКИ

Співробітник „Безбожника" (з 1. вересня ц. р.) відвідав „мовчальників", які живуть у містечку Сальську біля Ростова. „Мовчальники" зовсім явно не признають совєтської влади, вважаючи її безбожною, одначе всі державні обовязки виповняють як слід. Із сусідами, що признають совєтську владу, вони зовсім не говорять. На базар вони виносять свої товари і продають мовчки: підіймуть один палець, значить коштує одного рубля, два пальці — два рублі. Серед мовчальників є письменні, одначе вони ні російських книжок ні часописів не читають. Діти мовчальників не ходять до школи, лиш учаться вдома. На випадок недуги мовчальники не звертаються ні до совєтських лікарів ні до фельчерів. У виборах мавчальники не брали ніякої участи. Відмовилися теж від усіх виборчих прав. Тамошня влада вислала була фіри та легкі авта, щоб мовчальників доставити до виборчих льокалів. Коли мовчальники це запримітили, зачинили свої доми і вийшли з села на цілий день.

Співробітник „Безбожника" намагався навязати розмову з „мовчальницею" Литвиновою:

— Здорові були — каже.

Жінка мовчить.

— Де ваш муж?

Мовчить.

— Маєте діти?

Мовчить.

— Як вам живеться?

Мовчить.

Яку релігію ті люди визнають, співробітник „Безбожника" не довідався. Він зачував лише, що деякі з них моляться до відбитки неба в кадці з водою і тому їх називають „кадниками".

Очевидно „Безбожник" домагається від уряду проголосити мовчальників „кулацькими саботажниками совєтської влади".

Коли жінка найменше говорить.

—Коли твоя жінка найменше говорить?

— У лютім.

— Чому?

— Бо тоді найкоротший місяць.